ר' יהודה לטעמיה. בכיסוי הדם ובהקומץ: אדתני אבל תחיכה כו'. דמשמע טעמא משום דהפסד מוקצה הוא, נפלוג בדידה ואמ"ג דליכא תקנתא לא בטלה: טהורה בטהורה עדיפא ליה. לאשמועינן דאע"ג דשהיין טהורות ושייך בהו בטולא אפי' דאשכחן במסכת תרומות (פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שבולין, ובתרומה טמאה בטהורה חלוקים ב"ש וב"ה (שם מ"ד) ועוד דטימוחה ואפ"ה לא תעלה: וגר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא. בשלמא לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפא כיון דהפסד מוקצה הוא לא מבטלינן תחיכה שלימה הואיל ודרכו לימנות ואף על גב דגר' יוחנן עיגול דתרומה בטל בחולין דקא מהדר גר"ל והלא תני שוה כו'. מכלל דמודה בעיגול דבטיל, משום הפסד מוקצה בתחיכה מודה דהבלין כולהו לכהן הואיל והיא גופה דאורייתא לא חייש להפסד מוקצה, אלא לר"ל דאמר מידי דאורייתא לא בטיל והכא משום דטימוח לא חשיב חו איסור דילה ובטלה, סיפא אמאי לא תעלה הא ליתא לאיסורא בעלייה: אמר רב שישא בריה דרב אידי. מידי לעולם בטימוחה תחיכה משקין מדרבנן כגון שנטמאה תחיכה על ידי משקין ממאין שנגעו בכלי, דמדאורייתא אין משקה מטמא כלי ואמ"ג דליכא למיגזר משום טומאה דאורייתא מודה רש"י לקישדבטיל הואיל ואין דרכו לימנות: וסיפא. קדשים לזר = איסור דאורייתא הוא ומידי דאורייתא אמין בטימוח להאי תנא סבירא ליה דלא בטיל ואפילו שאין דרכו לימנות: ליפלוג וליתני בדידה. בטומאה וטהרה כדנקט מילתיה ואתי מאי שנא דשקיל תנא למילתיה למנקט מולין וקדשים: טהורות בטהורות עדיפא ליה. ונימא ליה לתנא למיתני טהורות בטהורות דשייך בהו בטולא אפי' כדפריש' לעיל ואפ"ה חלינן למומרא הואיל ואיסור דאוריי': איסור לאו. טומאת בשר קדשים לאוכלו בלאו "והבשר אשר יגע בכל טמא" (ויקרא ז') : סיפא. קדשים בחולין אתי לידי כרת דאכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף בכרת דכתיב "והנפש אשר תאכל בשר" * ולעולם בטימוחה. ל"א לעולם בשלא נימוחה ועיגול הייט טעמא דר"ל דבדאורייתא לא בטיל דכיון דתרומה לזר במיתה, ככרת דמיא: והא רבה הוא דאמר. בפרק בתרא (דף קיט.): כל בדאורייתא. (לא בטיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת אם אמו רבנן לכרת אמו * נמי לגלו ועבוד תקנתא: רב אשי אמר. בטימוחה וסיפא הוי דבר שיש לו מתירין דמותרין לכהן: בדוחתא היא. דהא דקי"ל (ביצה דף ג:) דבר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמשתרייא למתר למאן דאסירא ליה השתא כגון ביצה שנולדה ביום טוב: מיסרא שרי. אפילו השתא: הני אלו. החולין מותרין לזר: והוא שרבו עליו. שבקופת חולין: על התרומה. שבשאה תרומה הלכך תליגן בשאלי אומר' חולין לחוך חולין נפלו דאי נמי הוי ליפלא נפלה שאה תרומה בקופת חולין בטלה ברובא: אף על פי שלא רבו. דסמכינן אשאלי אומר: אלא לר' יוחנן קשיא. דמי תליגן לקולא באיסור דאורייתא: ואתא למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"ח: שתי קופות אחת של חולין. הקשה הר"ר שמואל מאלבוב אדמקשה מברייתא לוחיב ממאני דתרומות (ריש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שנפלה שאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין יודע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והוו להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום רבותא דר' יוחנן מייתי ברייתא דאפילו בב' קופות ושתי שאין דאיכא למימר כולי האי אוקי חולין אחזקייהו דמה שנפל בקופה של חולין שפק הוא ואין לו חזקת היתר שרי בה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבשעה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקת חולין שבקופה ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא אברייתא: אלא לר' יוחנן מאי איכא למימר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דאורייתא היכי סמכינן אשאלי אומר להתיר בלא רבייה מימה למאי דסלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן בשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאלי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן בריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כזיה בכדי אכילת פרס דאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קושיא זו משני התם הכ"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמיך והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמיך אפילו כזית בכדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרינן שאלי אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בכמה מקומות: ירושה

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל, אבל לא נימוח מאי, לא תעלה, אדתני אבל תחיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה תחיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וניתני בדידה "בד"א ב"ש נימוחה אבל לא נימוחה לא תעלה? טהורות בטהורות, עדיף ליה ולר"ל מאי שנא ריישא וכ"ש סיפא? אר' שישא בריה דרב אידי ריישא בטומאת משקין = דרבנן, סיפא = דאורייתא, אבל טומאת שרץ מאי, לא תעלה, אדתניס סיפא אבל תחיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה תחיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וליתני בדידה כמה דברים אמורים בטומאת משקין אבל בטומאת שרץ לא, טהורה בטהורות עדיף ליה. אמר ריישא = איסור לאו, סיפא = איסור כרת, והא רבה הוא דאמר כל *בדאורייתא לא שנא איסור לאו ולא שנא איסור כרת, קשיא רב אשי אמר משום דהוי ליה *דבר שיש לו מתירין, אוכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל, והא דרב אשי *בדוחתא היא, למאן דאי לכהן מי שרי אי לישראל לעולם אסור, אלא הא דרב אשי בדוחתא היא; וסבר ר' יוחנן תרומה בזמן הזה דאורייתא והתניא *ישתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו בתוך אלו הרי אלו מותרים שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין בתוך חולין נפלו ואמר ריש לקיש והוא שרבו חולין על התרומה ור' יוחנן אמר אע"פ שלא רבו חולין על התרומה, בשלמא לריש לקיש קסבר בדרבנן נמי רבויא הוא דבעינן אלא לרבי יוחנן קשיא? הא מני? רבנן היא ואנא

רישא איסור לאו סיפא וכו'. אמאי דאוקמינן בשנימוחה קאי וכדקאמרת פירש דאתי לפרושי בשלא נימוחה ועיגול הייט טעמא דר"ל דמדאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה כברת דמיא וחביבי הנאה של כלאי הכרם אע"ג דאיסור לאו הויא מ"מ לא בטל משום דהוי אתי שדרכו ודוקא בכל שדרכו הוא דמפליג רבה בין איסור לאו לאיסור כרת ואע"ג דעלה קאמר ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש יש לפרש כעין שפי' לעיל דה"ק שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש באיסור כרת אז באיסור מיתה והואיל וכן דין הוא שיקדש את שדרכו אפילו באיסור לאו ומיהו לא יאכל כלל לפרש כן דהא אתיכה של חטאת טהורה בחולין עדיפא אפילו אתא שדרכו כדפרישית לעיל מטעם דראויה להתכבד ומשמע דוקא משום דהוי איסור כרת לא בטל אבל איסור לאו בטל:

משום דהוי ליה דבר שיש לו מתירין. לאמאי דקאמר רב אשי דקשה לרב אשי (ביצה דף ד.) דדבר שיש לו מתירין לא בטל ויש להעמיד דעיגול בעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מתירין ומיהו קשה ההיא דעיגול בעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מתירין ומיהו קשה ממתני' דתרומות (ריש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שנפלה שאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין יודע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והוו להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום רבותא דר' יוחנן מייתי ברייתא דאפילו בב' קופות ושתי שאין דאיכא למימר כולי האי אוקי חולין אחזקייהו דמה שנפל בקופה של חולין שפק הוא ואין לו חזקת היתר שרי בה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבשעה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקת חולין שבקופה ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא אברייתא: אלא לר' יוחנן מאי איכא למימר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דאורייתא היכי סמכינן אשאלי אומר להתיר בלא רבייה מימה למאי דסלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן בשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאלי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן בריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כזיה בכדי אכילת פרס דאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קושיא זו משני התם הכ"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמיך והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמיך אפילו כזית בכדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרינן שאלי אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בכמה מקומות: ירושה

מסורת הש"ס: זבחים עט. מנחות כב: כג: חולין ק. קח. * סוגיא לשון כך נ"ל ד"ה אמר ר"ל בפ"ק דתרומות ד"ה אלא מאי שנא ריש"א ומ"ש סיפא. לקמן קיט. [ושם אתמא רבא] [ביצה ג: לא. כ"מ נ.] [שמ"ש על הגליון כ"מ ס.] פסחים מד: מד. מיר לו: [תוס' תרומות פוף פ"ו] * עי' לעיל ד"ה אלא מאי

[ועי"ש לריכות בזה כתוס' מנחות כב: ד"ה וכ"ו סבר ותוס' זבחים עט. ד"ה ר"י אומר]

נ"ל

תרומה בזמן הזה מה"ת שיטת ר"יוחנן

תוספות ישנים

רבא אמר ריש"א איסור לאו פי' מצוה אמרינן בריש"א תעלה דהא נמי כי תעלה לא הלכל רק (לכהניה א) ונוים אלא לאו דטומאה אכל בסיפא אי אמרינן דחולין בחולין האכל ליראל ואוכל אותם בטומאת הגוף כי איכ נזהר לאכול חולין בטומאת הגוף ואיכא כרת באכילת קדשים בטומאת הגוף:

א) נ"ל ונ"ל אלא לאו דטומאת בשר.

קלא א מיי' פ"ח מהל' יו"ט הלכה כ סמג פשין עה טור ש"ע י"ד סימן קב סעיף ח:

קלב ב ג מיי' פי"ג מהלכות תרומות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן קיא סעיף ח:

△ נוסחא מבנה

סדרך יז תשובות לטאלה: ליט לקי מאי שנא ריש"א (לקמ"ש יז חתיכות הלאה) ליט ביטול ומאי שנא סיפא דאין ביטול

מבנה דתיות

נוסח

תרומה בזמן הזה מה"ת שיטת ר"יוחנן

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' דאיכא למאן דאמר דלא בטל: